

Faculty of Education Students' Accreditation Perception

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akreditasyon Algısı

Tolga MAR

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, tolga.mar@izu.edu.tr

Kamil Arif KIRKİÇ

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Türkiye, kamil.kiric@izu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı eğitimleri esnasında ve mezuniyetleri sonrasında kendileri açısından çok önemli bir yer tutan akreditasyon olgusuna ilişkin Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, öğrenim görmekte oldukları programların akreditasyon sürecinden geçme durumuna göre akreditasyon algılarının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesidir. Çalışmanın katılımcılarını İstanbul'da bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) tarafından akredite olan, akreditasyon süreci devam eden ve akreditasyon süreci henüz başlamamış lisans programlarında eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntem kullanılmıştır. Araştırmada Semerci tarafından geliştirilen "Akreditasyon Algısı Ölçeği" (AA) kullanılmıştır. Akreditasyon Algısı Ölçeğinde yer alan 17 adet madde ve demografik bilgileri içeren maddeler Google forms üzerinden çevrimiçi anket formatında hazırlanmış ve fakültede bulunan öğrenciler ile e-posta ve kısa mesaj yoluyla paylaşılmıştır. Verilerin analizinde ortalamalara, standart sapmalara bakılmış, ikili gruplarda Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. İki'den fazla gruplarda ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendiğinde, farkın hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Farklı değişkenlere göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinin incelendiği araştırmanın bulgularında kalite değerlendirme ($X^2=10,163$; $Sd=3$; $p<,05$) alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Benzer biçimde akreditasyon algısı puanlarında öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir ($X^2=8,453$; $Sd=3$; $p<,05$).

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon algısı, Akreditasyon süreci, Eğitim fakültesi öğrencisi, Öğretmen adayı, Program değerlendirme.

Abstract

The aim of this study is to determine the level of accreditation perception of the Faculty of Education students regarding the accreditation phenomenon, which has a very important place for them during their education and after their graduation, according to the accreditation process of the programs they are studying. The participants of the study consist of university students studying in undergraduate programs accredited by the Association for the Evaluation and Accreditation of Teacher Education Programs (EPDAD) at the education faculty of a foundation university in Istanbul, whose accreditation process is still ongoing, and whose accreditation process has not yet started. In the research, descriptive survey method, one of the quantitative research methods, was used. "Accreditation Perception Scale" (AP) developed by Semerci was used in the research. The data obtained were shared with the faculty students through the Google Forms application and the data were collected.

In the analysis of the data, the means and standard deviations were checked, and the Mann Whitney-U test was used in paired groups. Kruskal Wallis test was used in groups of more than two. When it was determined that there was a significant difference between the groups as a result of the Kruskal Wallis test, the Mann Whitney-U test was used to determine which groups the difference was in favour of. It was determined that there was a significant difference in the quality assessment ($X^2=10.163$; $df=3$; $p<.05$) sub-dimension in the findings of the study, which examined the perception of accreditation of education faculty students according to different variables. Similarly, it was determined that there was a significant difference in accreditation perception scores according to the grade point average (GPA) variable of the students ($X^2=8.453$; $df=3$; $p<.05$).

Keywords: Accreditation perception, Accreditation process, Education faculty-student, Pre-service teacher, Program evaluation.

Geniş Özet

Yükseköğretim kurumlarında, sürekli iyileştirme faaliyetleri ile birlikte eğitim kalitesinin ölçülebilir ve sürdürülebilir olması açısından akreditasyon faaliyetleri önemli bir gösterge durumundadır. Üniversitelerin tüm lisans ve lisansüstü programlarında kalitenin artırılması eğitim faaliyetlerinin sürekli iyileştirme içerisinde olması, tüm eğitim faaliyetlerine ilişkin alt süreçlerin geliştirilmesi akreditasyon çalışmaları ile doğrudan bağlantılıdır. Bu çalışmalara hız verilmesi Türkiye’de eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır (Günlü, 2000). Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun (YÖKAK) tesis edilmesiyle üniversitelerin kurumsal akreditasyonu gerçekleştirilirken, fakültelerdeki programların akreditasyonu ise YÖKAK tarafından yetkilendirilmiş bağımsız kurumlar tarafından yapılmaktadır (YÖKAK, 2020).

Program akreditasyonun öğrenciler açısından en önemli çıktılarından birisi mezuniyet sonrasında profesyonel iş hayatına atılacak öğrencilerden toplumu ilgilendiren alanları (Tıp, Mühendislik, Öğretmenlik) tercih edenlerin donanımlı bir eğitim ile donanmış olup olmadıklarının bu faaliyetler neticesinde tescillenmiş olmasıdır. (Erkuş, 2009). Program akreditasyonuna katılan bölümlerin sayıları her geçen yıl daha da artmaktadır. Eğitim fakültelerinde öğretim gören öğretmen adaylarını yetiştirme konusunda kaliteyi sürekli arttırmak vizyonuyla çalışmalarına devam eden Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD), Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından yetkilendirilmiş bir program akreditasyonu kuruluşudur. Kanıta dayalı performans ölçütleri ve geliştirmeye açık ve yüksek standartlar ile birlikte öğretmen yetiştirmede mükemmeliyet vizyonu ile çalışmalarını sürdüren bir akreditasyon kuruluşu olarak EPDAD, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kalite Güvencesi Mevzuatına tabidir (EPDAD, 2022). Bu çalışmanın amacı eğitimleri esnasında ve mezuniyetleri sonrasında kendileri açısından çok önemli bir yer tutan akreditasyon olgusuna ilişkin Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, öğrenim görmekte oldukları programların akreditasyon sürecinden geçme durumuna göre akreditasyon algılarının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesidir. Çalışmanın katılımcılarını İstanbul’da bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) tarafından akredite olan, akreditasyon süreci devam eden ve akreditasyon süreci henüz başlamamış lisans programlarında eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntem kullanılmıştır. Betimsel tarama araştırmaları belirlenmiş bir durumu, problemi geniş kapsamlı olarak tanımlamak, yorumlamak için kullanılır ve belirlenen ölçekler aracılığı ile incelenen durum ve değişkenlerin aralarındaki ilişkinin düzeyi ve varlığı sorgulanır (Büyüköztürk vd. 2019). Araştırmada Semerci tarafından geliştirilen “Akreditasyon Algısı Ölçeği” (AA) kullanılmıştır (2017). 17 maddeden oluşan ölçeğin alt temaları kalite değerlendirmesi ve kalite güvencesi olmak üzere iki aşamalıdır ve ölçeğe verilen yanıtlar “Tamamen katılıyorum (5),

Çoğunlukla katılıyorum (4), Kısmen katılıyorum (3), Az katılıyorum, (2), Hiç katılmıyorum (1)” olarak belirlenmiştir. Ölçek tek boyutlu ve çok boyutlu olarak, geçerlik ve güvenilirlik sonuçları göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumunda görev yapan tüm öğretim elemanı ve öğrencilerine uygulanabilir. Ölçeğin kullanılması için etik kurul onayı alınmış ve uygun örnekleme ile ulaşılabilen öğrencilerin gönüllü olarak çalışmaya katılımı sağlanmıştır. Akreditasyon Algısı Ölçeğinde yer alan 17 adet madde ve demografik bilgileri içeren maddeler fakültede yer alan Arapça Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programlarında öğrenim gören öğrenciler ile Google forms üzerinden çevrimiçi anket formatında hazırlanmış ve fakültede bulunan öğrenciler ile e-posta ve kısa mesaj yoluyla paylaşılmıştır. Verilerin analizinde ortalamalara, standart sapmalara bakılmış, ikili gruplarda Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. İki'den fazla gruplarda ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendiğinde, farkın hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Farklı değişkenlere göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinin incelendiği araştırmanın bulgularında kalite değerlendirme ($X^2=10,163$; $sd=3$; $p<,05$) alt boyutunda ve benzer biçimde akreditasyon algısı puanlarında öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir ($X^2=8,453$; $sd=3$; $p<,05$).

Giriş

Eğitimde akreditasyon denilince akla sadece eğitim kurumlarının önceden belirlenmiş birtakım standartlara göre hareket etmelerinin beklendiği düşüncesi gelmemelidir. Zira bir kontrol mekanizması olarak profesyonel kurumlar tarafından belirlenmiş standartlar çerçevesinde kaliteyi yüksek tutmak ve sürdürülebilir kılmak için oluşturulmuş akreditasyon tanımında geçen standardizasyon her kurumu bir kalıbın içerisine sokarak aynılaştırmak değil aksine hedeflere ulaşmak ve sürekli gelişimi desteklemek mahiyetinde kullanılmıştır. (Bakioğlu ve Baltacı, 2010)

Bir öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumu ve programı bağlamında ele alındığında, akreditasyon söz konusu programın yürütülmesi için belirlenen standartlar çerçevesinde onay verme ve o programı yetkili kılma işlemidir. Bu onaylama, aynı zamanda, o kurumun ya da programın bir kalite güvence sistemine sahip olduğunun ve bu sistemin etkin olarak işlediğinin kanıtıdır. Yükseköğretim Kurulu'nun yaptığı bu tanımlamadan yola çıkılarak bir yükseköğretim kurumunda akreditasyon, geniş bir ifadeyle halihazırda eğitim ve öğretime devam eden programların belirlenen standartlar çerçevesinde yeterliliğinin bulunup bulunmadığının denetimi ve nihayetinde programın yürütülmesi konusunda verilecek karar, onay süreci olarak görülebilir (Kavak, 1999)

Akreditasyon programların kalitesini gösteren tek gösterge olmamakla birlikte akredite olmayan programların da kalitesiz eğitim verdiğini söylemek doğru olmayacaktır. Buna karşın akredite edilmiş program faydalanıcılara (öğrenci, veli) belirlenmiş standartların asgari düzeyde sağlandığına dair fikir verebilir (Peker, 1996: 28).

Genel olarak standardizasyon ve akreditasyonun amaçları aşağıdaki başlıklar ile açıklanabilir;

- Bir kurum, fakülte veya programın asgari düzeyde belirlenen standartlara, kriterlere uyduğunun kanıtlanarak belgelenmesi,
- Akredite olan dolayısıyla standartları asgari düzeyde karşılayan kurumların bilinmesi, ulaşılabilir ve kendi aralarında karşılaştırılabilir olması (Kells, 1988: 9).

- Hareketlilik (mobility) sebebiyle uluslararası ve ulusal boyutta kredi transferi yapılmasına yönelik işlemlerin sistematik ve kolay yürütülebilmesi,
- Kurumun çalışmalarının iç ve dış paydaşlara karşı şeffaf ve hesap verebilir nitelikte olmasının sağlanması,
- Kurumun iç dinamiklerini gözlemleyebilmesi ve süreçlerine ait kalite çalışmalarını sürdürülebilir mahiyette yapabilmesi,
- Kurumdan bağımsız denetçiler ve meslektaşlar vasıtasıyla insan kaynaklarında ve halihazırda sürdürülen işin kalitesindeki eksiklerin farkına varmanın ve geliştirmeye açık olan alanların belirlenebilmesi,
- Öğretim elemanları, öğrenciler ve idari personelin ulusal ve uluslararası düzeyde kurumlar arası değişiminin kolaylaşması,
- Bir üst kuruma asgari standartları karşıladığı hususunda güvence verilebilmesi,
- Akredite olmak konusunda kaygısı olmayan ve dolayısıyla standartlara karşı ilgisiz kurumların kolaylıkla gözlemlenebilmesi (Aktan ve Gencel, 2010).
- Gelişimi destekleyecek mahiyette yükseköğretim kurumuna devlet tarafından verilmesi muhtemel destekler için verilerin toplanması,
- İç ve dış kontrollerin belirli zaman dilimlerine bölünerek yapılması, Yükseköğretimde gelişimin sürekli kılınması,
- Akademik özerklik hususunda yaşanabilecek dış tehditlere karşı yükseköğretim kurumlarının güvence altına alınması,
- Akreditasyon süreçlerine dahil olarak uygulamalarıyla örnek olan yükseköğretim kurumlarının saptanması ve iyi uygulamaların rahat bir şekilde gözlemlenerek, paylaşılmasının kolaylaştırılması,
- Sürekli iyileştirme, planlama, kontrol mekanizmalarına akademinin yanında idari personelin ve yönetiminde katkısının sağlanması,
- Asgari kriterleri karşılama noktasına eksik kalan programların kendilerini geliştirme konusunda bir veriye sahip olması ve gelişme konusunda atılacak adımları görebilmesi (Kavak, 1999).

Uzmanlık / Özel (Specilized) veya diğer adıyla Program Akreditasyonunu üniversiteler açısından ele aldığımızda bu akreditasyon çalışmaları ile birlikte yükseköğretim kurumunun tamamının değil fakülte veya program gibi daha küçük birimlerinin standartları asgari düzeyde karşılayıp karşılamadıkları üzerinde durulur. Mezun olduktan sonra profesyonel iş hayatına atılacak öğrencilerden toplumun tümünü ilgilendiren ve kendine özgü sorumlulukları içerisinde barındıran programları tercih etmiş olanların donanımlı bir eğitim alıp almadıkları bu çalışmaların amaçları içerisinde önemli bir yer tutar (Tıp, Mühendislik, Öğretmenlik) (Erkuş, 2009).

Araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin, öğrenim görmekte oldukları programların akreditasyon sürecinden geçme durumuna göre akreditasyon algılarının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı ne düzeydedir?
2. Cinsiyet değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?
3. Bursluluk durumu değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?

4. Öğrenim gördükleri programın akredite olma durumu değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?
5. Öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?
6. Ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemi modelleri arasından betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Betimsel tarama modeli kullanılan çalışmalarda, bir durum olduğu gibi tanımlanmaktadır (Kaya, Balay ve Göçen, 2012).

Çalışma Gurubu

Bu araştırmanın evrenini İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 115 öğretmen adayı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme kullanılmıştır. Çalışmaya dahil olan öğrenciler gönüllük esasına göre katılmıştır. Çalışmaya ilişkin etik kurul izin dokümanları çalışmacılar tarafından görev yaptıkları üniversitenin Etik Kurul Başkanlığı ile paylaşılmıştır. Çalışma, Etik Kurul Başkanlığının 29.04.2022 tarihli ve 2022/04 sayılı toplantısında değerlendirilmiş ve etik kurul onayı almıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin bilgileri Tablo 1 'de sunulmuştur.

Çalışmanın veri toplama aracının kişisel bilgiler bölümünde, sosyo-demografik özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır. Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet, sınıf, AGNO, bursluluk durumu, program akreditasyon durumuna ilişkin bilgileri bulunmaktadır.

Çalışma Grubu

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	22	19,1
	Kadın	93	80,9
Sınıf	1.Sınıf	15	13,0
	2.Sınıf	30	26,1
	3.Sınıf	40	34,8
	4.Sınıf ve üstü	30	26,1
AGNO	2,00-2,49	8	7,0
	2,50-2,99	15	13,0
	3,00-3,49	51	44,3
	3,50-4,00	41	35,7
Bursluluk Durumu	Kısmi Burslu	84	73,0
	Tam Burslu (%100)	31	27,0
Program Akreditasyon Durumu	Programım Henüz Akredite Olmamıştır.	41	35,7
	Programım Akredite Olmuştur.	74	64,3

Tablo 1'de araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencileri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde öğrencilerin %80,9'unun (n=93) kız öğrencilerden, %19,1'sinin (n=22) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmüştür. Tablo 1'de eğitim fakültesi öğrencileri sınıf düzeyi değişkenine göre incelendiğinde öğrencilerin %13'ünün (n=15) 1. sınıf, %26,1'inin (n=30) 2. sınıf, %34,8'inin (n=40) 3. Sınıf ve %26,1'inin (n=30) 4. Sınıf ve üzerinden oluştuğu görülmüştür. Tablo 1'de eğitim fakültesi öğrencileri Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO)

değişkenine göre incelendiğinde öğrencilerin %7'sinin (n=8) 2,00-2,49, %13'ünün (n=15) 2,50-2,99, %44,3'ünün (n=51) 3,00-3,49 ve %35,7'sinin (n=41) aralığında olduğu görülmüştür. Tablo 1'de eğitim fakültesi öğrencileri bursluluk durumu değişkenine göre incelendiğinde öğrencilerin %73'ünün (n=84) kısmi burslu, %27'sinin (n=31) tam burslu olduğu görülmüştür. Tablo 1'de eğitim fakültesi öğrencileri öğrencim gördükleri lisans programın, program akreditasyon durumu değişkenine göre incelendiğinde öğrencilerin %35,7'sinin (n=41) programım henüz akredite olmamıştır, %64,3'ünün (n=41) programım akredite olmuştur cevabını verdiği görülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Semerci tarafından geliştirilen “Akreditasyon Algısı Ölçeği” (AA) kullanılmıştır (2017). 17 maddeden oluşan ölçeğin alt boyutları kalite güvencesi ve kalite değerlendirmesi olmak üzere iki tanedir. Ölçeğe verilen yanıtlar “Tamamen katılıyorum (5), Çoğunlukla katılıyorum (4), Kısmen katılıyorum (3), Az katılıyorum, (2), Hiç katılmıyorum (1)” olarak belirlenmiştir. Ölçek geçerlik ve güvenilirlik sonuçları göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumunda görev yapan tüm öğretim elemanı ve öğrencilerine uygulanabilir. Ölçekte bulunan birinci alt boyut kalite güvencesidir ve bu alt boyut 1., 2., 3., 4., 5., 6. Ve 7. maddeler olmak üzere toplam 7 maddeden; ikinci alt boyut olan kalite değerlendirme ise 8.,9.,10.,11.,12.,13.,14.,15.,16. Ve 17. maddeler olmak üzere toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarına bakılmıştır. 738 öğrenci ve öğretim elemanına yöneltilen sorulara verilen cevaplar üzerinden ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre sonuç 0.901 bulunmuştur. Cronbach Alpha katsayısı kalite güvencesi alt boyutu için hesaplandığında sonuç 0.795 ve kalite değerlendirme için hesaplandığında ise 0.866 olarak bulunmuştur. Ölçek araştırmasının sonucuna göre AA ölçeği, yükseköğretim kurumlarında bulunan öğrenci ve öğretim elemanlarına uygulanabilir. Ölçek, büyük ölçüde eğitim fakültesinde öğrenim gören lisans öğrencilerine ve düşük ölçüde öğretim elemanlarına uygulanmış olması bir sınırlılığını göstermektedir (Semerci, 2017). Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı Kalite Güvencesi ve kalite değerlendirme alt boyutları için, sırasıyla, 0,916 ve 0,959 olarak hesaplanmıştır. Akreditasyon Algısı ölçeğinin tamamı için ise Cronbach Alpha katsayısı 0,968 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Ölçeğin kullanılması için etik kurul onayı alınmış ve uygun örnekleme ile ulaşılabilen öğrencilerin gönüllü olarak çalışmaya katılımı sağlanmıştır. Akreditasyon Algısı Ölçeğinde yer alan 17 adet madde ve demografik bilgileri içeren maddeler Google forms üzerinden çevrimiçi anket formatında hazırlanmış ve fakültede bulunan öğrenciler ile e-posta ve kısa mesaj (sms) yoluyla paylaşılmıştır. Eğitim fakültesinde yer alan Arapça Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programlarında öğrenim gören öğrenciler kendileri ile paylaşılan Google forms uygulaması aracılığıyla cevaplarını iletmiştir.

Kalite güvencesi alt boyutundan alınabilecek puanlar (7-35) değerleri ve bu değerler arasındadır. Ölçekten alınan puanlar, “7,0-12,6=hiç katılmıyorum; 12,7-18,2=az katılıyorum; 18,3-23,8=kısmen katılıyorum; 23,9-29,4=çoğunlukla katılıyorum; 29,5-35,0=tamamen katılıyorum” şeklinde değerlendirilmektedir.

Kalite değerlendirme alt boyutundan alınabilecek puanlar (10-50) değerleri ve bu değerler arasındadır. Ölçekten alınan puanlar, “10,0-18,0= hiç katılmıyorum; 18,1-26,0= az katılıyorum; 26,1-34,0= kısmen katılıyorum; 34,1-42,0= çoğunlukla katılıyorum; 42,1-50,0= tamamen katılıyorum” şeklinde değerlendirilmektedir.

Akreditasyon Algısı ölçeğinden alınabilecek toplam puanlar (17-85) değerleri ve bu değerler arasındadır. Ölçekten alınan puanlar, “17,0-30,6=hiç katılmıyorum; 30,7-44,2=az katılıyorum;

44,3-57,8=kısmen katılıyorum; 57,9-71,4= çoğunlukla katılıyorum; 71,5-85,0=tamamen katılıyorum” şeklinde değerlendirilmektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamında öğrencilere yönelik hazırlanan anket Google formlarda tasarlanmıştır. Toplanan veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak yorumlanmıştır.

Tablo 2

Akreditasyon Algısı Ölçeği (AA) ve Alt Boyutları Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Boyutlar	N	\bar{x}	ss	Çarpıklık		Basıklık	
				Değer	$Sh_{\bar{x}}$	Değer	$Sh_{\bar{x}}$
Kalite Güvencesi	115	30,50	5,256	-1,878	,226	4,831	,447
Kalite Değerlendirme	115	43,54	7,796	-2,274	,226	6,788	,447
Akreditasyon Algısı (AA)	115	74,04	12,675	-2,212	,226	6,676	,447

Tablo 2’de görüldüğü üzere çalışma gurubuna dahil olan eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı toplam ölçek ve alt boyutlarında basıklık ve çarpıklık değerleri ± 1.5 aralığında değildir. Tabachnick ve Fidell’e göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1.5 aralığında olması normallik için kabul edilebilir bir durumdur (2013). Buna göre ölçeklerden alınan puanların normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Verilerin analizinde ortalamalara, standart sapmalara bakılmış, ikili gruplarda Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. İki den fazla gruplarda ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendiğinde, farkın hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır.

Bulgular

Birinci Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci problemi olan “Eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı ne düzeydedir?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Boyutlar	N	\bar{x}	ss	$Sh_{\bar{x}}$
Kalite Güvencesi	115	30,50	5,256	,490
Kalite Değerlendirme	115	43,54	5,717	,727
Akreditasyon Algısı (AA)	115	74,04	12,675	1,182

Tablo 3 incelendiğinde toplam Akreditasyon Algısı (AA) puan ortalaması 74,04 puan ile tamamen katılıyorum; Kalite Güvencesi puan ortalaması 30,5 puan ile tamamen katılıyorum ve Kalite Değerlendirme puan ortalaması da 43,54 puan ile tamamen katılıyorum olarak belirlenmiştir.

İkinci Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci problemi olan “Cinsiyet değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarının Cinsiyet Değişkeni Gruplarına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	S.T	S.O	U	z	p
Kalite Güvencesi	E	22	1306,00	59,36	993,00	-,218	,828
	K	93	5364,00	57,68			
Kalite Değerlendirme	E	22	1203,50	54,70	950,50	-,522	,602
	K	93	5466,50	58,78			
Akreditasyon Algısı	E	22	1219,50	55,43	966,50	-,405	,686
	K	93	5450,50	58,61			

Tablo 4 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin Akreditasyon Algıları toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan Kalite Güvence ve Kalite Değerlendirme puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Üçüncü Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü problemi olan “Bursluluk durumu değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarının Bursluluk Durumu Değişkeni Gruplarına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	S.T	S.O	U	z	p
Kalite Güvencesi	Kısmi Burslu	84	5065,00	60,30	1109,00	-1,241	,215
	Tam Burslu	31	1605,00	51,77			
Kalite Değerlendirme	Kısmi Burslu	84	5110,50	60,84	1063,50	-1,521	,128
	Tam Burslu	31	1559,50	50,31			
Akreditasyon Algısı	Kısmi Burslu	84	5083,00	60,51	1091,00	-1,339	,180
	Tam Burslu	31	1587,00	51,19			

Tablo 5 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin Akreditasyon Algıları toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan Kalite Güvence ve Kalite Değerlendirme puanlarında bursluluk durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Dördüncü Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü problemi olan “Öğrenim gördükleri programın akredite olma durumu değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarının Programın Akredite Olma Durumu Değişkeni Gruplarına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	S.T	S.O	U	z	p
Kalite Güvencesi	Program Henüz Akredite Olmamıştır	41	2138,00	52,15	1277,00	-	1,430
	Program Akredite Olmuştur	74	4532,00	61,24			
Kalite Değerlendirme	Program Henüz Akredite Olmamıştır	41	2250,00	54,88	1389,00	-,756	,449
	Program Akredite Olmuştur	74	4420,00	59,73			
Akreditasyon Algısı	Program Henüz Akredite Olmamıştır	41	2208,50	53,87	1347,500	-,997	,319
	Programın Akredite Olmuştur	74	4461,50	60,29			

Tablo 6 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin Akreditasyon Algıları toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan Kalite Güvence ve Kalite Değerlendirme puanlarında akredite olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Beşinci Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci problemi olan “Öğrenim gördükleri programın sınıf düzeyi değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarının Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Oldukları Sınıf Düzeyi Değişkeni Gruplarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	N	S.O.	Ki Kare	SD	p
Kalite Güvencesi	15	50,60	1,226	3	,747
	30	56,85			
	40	61,33			
Kalite Değerlendirme	30	58,42	5,365	3	,147
	15	45,13			
	30	52,72			
	40	65,84			
Akreditasyon Algısı	30	59,27	3,484	3	,323
	15	46,93			
	30	54,82			
	40	64,48			
	30	58,08			

Kalite güvence ($X^2=1,226$; $sd=3$; $p>,05$) ve kalite değerlendirme ($X^2=5,365$; $sd=3$; $p>,05$) alt boyutlarında öğrencilerin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Benzer biçimde akreditasyon algısı puanlarında da öğrencilerin sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2=3,484$; $sd=3$; $p>,05$)

Altıncı Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı problemi olan “Ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algısı düzeylerinde anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Akreditasyon Algısı Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarının Öğrencilerin Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) Değişkeni Gruplarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	N	S.O.	Ki Kare	SD	p
Kalite Güvencesi	8	31,31	6,714	3	,082
	15	56,60			
	51	63,26			
	41	57,17			
Kalite Değerlendirme	8	27,25	10,163	3	,017
	15	48,53			
	51	60,15			
	41	64,79			
Akreditasyon Algısı	8	28,00	8,453	3	,038
	15	50,90			
	51	61,59			
	41	61,99			

Kalite güvence ($X^2=6,714$; $sd=3$; $p>,05$) alt boyutunda öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak kalite değerlendirme ($X^2=10,163$; $sd=3$; $p<,05$) alt boyutunda ve benzer biçimde akreditasyon algısı puanlarında da öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($X^2=8,453$; $sd=3$; $p<,05$).

Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Kalite değerlendirme alt boyutu için yapılan Mann Whitney-U analizi sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Kalite Değerlendirme Alt Boyutu Puanlarının Öğrencilerin Ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) Değişkeni Gruplarına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar (AGNO)	N	S.O	S.T	U	z	p
Kalite Değerlendirme	(2,00-2,49)	8	8,63	69,00	33,000	-1,755	,079
	(2,49-3,00)	15	13,80	207,00			
Kalite Değerlendirme	(2,00-2,49)	8	15,44	123,50	87,500	-2,600	,009
	(3,00-3,49)	51	32,28	1646,50			
Kalite Değerlendirme	(2,00-2,49)	8	12,19	97,50	61,500	-2,808	,005
	(3,49,4,00)	41	27,50	1127,50			
Kalite Değerlendirme	(2,49-3,00)	15	28,20	423,00	303,000	-1,231	,218
	(3,00-3,49)	51	35,06	1788,00			
Kalite Değerlendirme	(2,49-3,00)	15	22,53	338,00	218,000	-1,686	,092
	(3,49,4,00)	41	30,68	1258,00			
Kalite Değerlendirme	(3,00-3,49)	51	44,80	2285,00	959,000	-,690	,490
	(3,49,4,00)	41	48,61	1993,00			

Tablo 9 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin Kalite Değerlendirme puanlarında öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre yapılan analizler

sonucunda farklılığın AGNO'su 2,00-2,49 arasında olan grup ile AGNO'su 3,00-3,49 arasında olan grup arasında; ortalaması 3,00-3,49 olan öğrenciler lehine gerçekleştiği belirlenmiştir ($U=87,500$; $z=-2,600$; $p<,010$).

Benzer şekilde eğitim fakültesi öğrencilerinin Kalite Değerlendirme puanlarında öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre yapılan analizler sonucunda farklılığın AGNO'su 2,00-2,49 arasında olan grup ile AGNO'su 3,49-4,00 arasında olan grup arasında; ortalaması 3,49-4,00 olan öğrenciler lehine gerçekleştiği belirlenmiştir ($U=61,500$; $z=-2,808$; $p<,010$).

Akreditasyon algısı ölçeği için yapılan Mann Whitney-U analizi sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Akreditasyon Algısı Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) Değişkeni Gruplarına Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar (AGNO)	N	S.O	S.T	U	z	p
Akreditasyon Algısı	(2,00-2,49)	8	8,81	70,50	34,500	-1,652	,099
	(2,49-3,00)	15	13,70	205,50			
Akreditasyon Algısı	(2,00-2,49)	8	15,06	120,50	84,500	-2,659	,008
	(3,00-3,49)	51	32,34	1649,50			
Akreditasyon Algısı	(2,00-2,49)	8	13,13	105,00	69,000	-2,591	,010
	(3,49,4,00)	41	27,32	1120,00			
Akreditasyon Algısı	(2,49-3,00)	15	28,70	430,50	310,500	-1,109	,267
	(3,00-3,49)	51	34,91	1780,50			
Akreditasyon Algısı	(2,49-3,00)	15	24,50	367,50	247,500	-1,122	,262
	(3,49,4,00)	41	29,96	1228,50			
Akreditasyon Algısı	(3,00-3,49)	51	46,33	2363,00	1037,000	-,067	,946
	(3,49,4,00)	41	46,71	1915,00			

Tablo 10 incelendiğinde eğitim fakültesi öğrencilerinin Akreditasyon Algısı puanlarında, öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre yapılan analizler sonucunda farklılığın AGNO'su 2,00-2,49 arasında olan grup ile AGNO'su 3,00-3,49 arasında olan grup arasında; ortalaması 3,00-3,49 olan öğrenciler lehine gerçekleştiği belirlenmiştir ($U=84,500$; $z=-2,659$; $p<,010$).

Benzer şekilde eğitim fakültesi öğrencilerinin Kalite Değerlendirme puanlarında öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması (AGNO) değişkenine göre yapılan analizler sonucunda farklılığın AGNO'su 2,00-2,49 arasında olan grup ile AGNO'su 3,49-4,00 arasında olan grup arasında; ortalaması 3,49-4,00 olan öğrenciler lehine gerçekleştiği belirlenmiştir ($U=69,000$; $z=-2,591$; $p<,010$).

Diğer guruplar arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Birinci Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

Birinci araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin Akreditasyon Algısı (AA) ölçeği ile Kalite Güvencesi ve Kalite Değerlendirme alt boyutları puan ortalamalarının yüksek olduğunu göstermektedir. Orgun ve ark. (2018) tarafından Hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmaların da akreditasyon algı düzeyinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Benzer biçimde akreditasyon algısı (AA) ölçeğini geliştiren Semerci ve ark. (2021) tarafından bir devlet üniversitesinde görev yapan akademisyenler üzerinde yapılan çalışma neticesinde de akreditasyon algı düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkuş (2009) tarafından yapılan çalışmada sonucunda da çalışmaya katılan öğretim elemanlarının beşte üçünün akreditasyon konusunda yapılan çalışmaların fakültede kalitenin artmasına hizmet edeceği ve üçte birinin bu sürece hazır oldukları sonucu çıkmıştır. Birinci araştırma problemine yönelik ortaya çıkan bulgular ile bahsi geçen araştırmaların sonuçları arasında benzerlikler olduğu görülmektedir. Benzer sonuçlar incelendiğinde yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrenci ve görev yapan öğretim elemanlarının akreditasyon algılarının yüksek olduğunu bu durumun da ülkemizde son yıllarda akreditasyon konusunda yapılan çalışmalara ağırlık verilmesinden ve dolayısıyla farkındalığın gelişmesinden kaynaklandığını söylemek mümkün gözükmemektedir. Akreditasyon algılarının yüksek olması yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen kalite çalışmalarının önümüzdeki yıllarda gelişerek devamlılık göstereceğinin bir göstergesidir.

İkinci Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

İkinci araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algıları toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan kalite güvence ve kalite değerlendirme puanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermektedir. Ünal ve ark. (2017) tarafından yapılan çalışma incelendiğinde benzer biçimde Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında öğrenimlerine devam eden öğretmen aday öğrenciler ile birlikte program akreditasyonlarına ilişkin algılarına yönelik yapılan analizler sonrasında cinsiyete göre (Kadın: 93, Erkek: 41) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Akreditasyon algılarının yüksek olması ve bu konuda yapılan araştırmalarda cinsiyet boyutunda anlamlı bir fark bulunmaması, akreditasyon çalışmalarının tüm öğrencileri, herhangi bir ayrıma tabii tutmaksızın etkilediğini göstermektedir.

Üçüncü Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

Üçüncü araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algıları toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan kalite güvence ve kalite değerlendirme puanlarında bursluluk durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermektedir. Öğretmen adaylarının akreditasyon algılarına yönelik çalışmalar incelendiğinde çoğunlukla öğrencilerin beklenti düzeylerine ve doyumlarına ilişkin çalışmaların olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının akreditasyon algılarının bursluluk durumuna göre ne tür farklılıklar gösterdiğine ilişkin bir analize rastlanmamıştır. Çalışmaya 84 kısmi burslu ve 31 tam (%100) burslu öğrenci katılmış ve bu öğrencilerin akreditasyon algılarında ve alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum da akreditasyon çalışmalarının kapsayıcı bir yapısının olduğu izlenimi vermektedir.

Dördüncü Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

Dördüncü araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algılarında, toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan kalite güvence ve kalite değerlendirme puanlarında, akredite olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık

bulunmamıştır ($p > 0,05$). Öğrencilerin eğitim fakültesinde öğrenim gördükleri lisans programlarının akredite olup olmamaları değişkenine göre akreditasyon algılarında ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın olmaması da benzer bir şekilde üçüncü probleme yönelik sonuçlarda ifade edildiği şekliyle akreditasyon çalışmalarının kapsayıcı niteliğiyle ilgili gözükmektedir. Fakültede yapılan akreditasyon çalışmalarının farkındalık kazanımı yönünde tüm öğrencilerde karşılık bulunduğu gözlemlenmektedir. Akredite olan programlara yönelik kazanımlar diğer lisans programında okuyan öğrencilere de bu konuda farkındalık kazandırmaktadır. Aksi bir durumun ortaya çıkması durumunda akreditasyon çalışmalarının spesifik olarak bazı bölüm öğrencilerine yönelik farkındalığı arttırdığından söz edilebilirdi ki bu da akreditasyon çalışmalarının kapsayıcı ve bütünsel bakış açısıyla çelişen bir sonuç ortaya çıkmasına sebep olurdu.

Beşinci Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

Beşinci araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algılarında, toplam ölçek puanlarında ve ölçek alt boyutları olan kalite güvence ve kalite değerlendirme puanlarında, sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Fakültede yürütülen akreditasyon çalışmalarına yönelik farkındalığın tüm sınıf düzeylerinde karşılık görmesi öğrencilerin bu konuda yürütülen çalışmalara her sınıf düzeyinde ulaşabildiklerini göstermektedir. Melek (2003) tarafından yapılan, kalite kontrol aracı olarak bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin üniversitede verilen hizmetlere ilişkin beklentilerinin belirlenmesine yönelik geribildirimlerinin alındığı çalışmada, öğrencilerin sınıf düzeyleri ile beklentileri arasındaki ilişki incelenmiş ve tek yönlü ANOVA analizi ile yapılan sonuçlarda öğrencilerin beklentileri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yeterli sayıda öğretim elemanının varlığı ile öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeyleri arasında farklılaşmanın görüldüğü bu çalışmada, dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin bu konuda beklentilerinin diğer sınıf düzeylerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Her ne kadar bu çalışmada farklı değişkenlere göre öğrencilerin akreditasyon algı düzeyleri ölçülmeye çalışılsa da sonuçlar bakımından Melek (2003) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarıyla bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Bununla birlikte Arslan (2008) tarafından Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi adlı doktora tezi çalışmasında “Akreditasyon çalışmalarına başlamadan önce üniversiteler, fakülteler ve bölümlerde akredite olmaya istekli bir kültürün oluşturulması gerekir. Bu yönde çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır.” sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada birçok farklı düzeyde (sınıf, bursluluk durumu, vb.) bulunan öğrencilerin akreditasyon algılarında anlamlı bir farklılık olmaması akreditasyon konusunda bir kurum kültürünün oluştuğu sonucunu da göstermektedir.

Altıncı Probleme Yönelik Tartışma ve Sonuç

Altıncı araştırma problemine yönelik bulgular eğitim fakültesi öğrencilerinin akreditasyon algılarında alt boyutlardan olan kalite güvencesi puanlarında, Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p < 0,05$). Bununla birlikte akreditasyon algısı puanlarında ve alt boyutlardan olan kalite değerlendirme puanlarında Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Kruskal Wallis ile yapılan analiz sonucunda ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerinden Mann Whitney-U testi sonucuna göre kalite değerlendirme alt boyu için AGNO'su 2.00-2.49 ile 3.00-3.49 ve AGNO'su 2.00-2.49 ile 3.49-4.00 olan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,010$). Mann Whitney-U testi sonucuna göre toplam kalite algısı için de aynı şekilde AGNO'su 2.00-2.49 ile 3.00-3.49 ve AGNO'su 2.00-2.49 ile 3.49-4.00 olan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,010$). Melek (2003) tarafından yapılan, kalite kontrol aracı olarak bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin üniversitede verilen hizmetlere ilişkin beklentilerinin belirlenmesine yönelik geribildirimlerinin alındığı çalışmada, öğrencilerin başarı düzeyleri ile beklentileri arasındaki ilişki incelenmiş ve ANOVA

analizi ile yapılan sonuçlarda öğrencilerin beklentileri ile başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İlgili araştırmada öğrenci etkinliklerinin organizasyonu ve öğrenci kulüpleri, üniversite içi iletişim mekanizmaları, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, akademik programlar, yönetmelik, kurallar ve uygulamalar konusunda bilgi sağlama, akademik personelin öğretim ve iletişim yeteneği, üniversite ile ilgili tanıtım faaliyeti beklentilerinde öğrenci başarılarına göre farklılaşma tespit edilmiş, çok başarılı öğrencilerin beklentilerinin başarısız ve başarılı öğrencilere göre daha yüksek olduğu, yapılan post off testi sonucu bu beklentilerde başarısız, başarılı ve çok başarılı öğrenciler arasında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir şekilde bu çalışmanın sonucuna göre de, başarılı ve çok başarılı sayılabilecek ve AGNO'su 3.00-3.49 /3.49-4.00 aralığında olan öğrencilerin başarısız sayılabilecek ve AGNO'su 2.00-2.49 aralığında olan öğrencilere göre farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öneriler

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Öğrencilerin akreditasyon algıları incelendiğinde bazı değişkenler için anlamlı farklılıklar bulunamaması ilgili değişkenler için daha özellikli ve ayrıntılı araştırma yapılabilir.
- Öğrencilerin farklı değişkenler bazında akreditasyon algılarının ölçülmesi için nitel bir araştırma tasarlanabilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Yükseköğretim kurumlarında yürütülen akreditasyon çalışmalarına yönelik öğretmen adaylarına bilgilendirici eğitim, seminer verilmesi bu konudaki farkındalık düzeyini yükseltebilir.
- Fakülte yönetimi tarafından program akreditasyon temsilcisi öğrenciler belirlenerek, bu öğrenciler aracılığıyla diğer öğrenciler arasında akreditasyon kültürünün oluşturulması sağlanabilir.
- Akreditasyon veren kurumların öğrenci katılımını sağlamada farklı AGNO'su olan öğrenciler ile görüşmesi, düşük AGNO'lu öğrencilerin akreditasyon algısı düzeylerinin artmasına katkı sağlayabilir.

Kaynakça

- Arslan, B. (2008). Öğretmen eğitiminde akreditasyon ve Türkiye için bir model önerisi. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bakioğlu, A. ve Baltacı, R. (2010). *Akreditasyon: Eğitimde kalite*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Büyüköztürk vd. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Aktan, C. C. ve Gencil, U. (2010). Yüksek öğretimde akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2) , 137-146
- EPDAD (2022). Tarihçe. <https://epdad.org.tr/icerik/tarihce> [Erişim Tarihi: 16.02.2022]
- Erkuş, L. (2009). *Eğitim Fakültelerinin Akreditasyon Sürecine Hazır Olma Durumuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Günlü, E. (2000). Akreditasyon Süreci. (Doktora ders semineri). İzmir
- Kaya, A., Balay, R. ve Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International*

- Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134.
- Kavak, Y. (1999). Öğretmen eğitiminde yeni bir yaklaşıma doğru : Standartlar ve akreditasyon. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 19 (19), 313– 324.
- Kells, H.R. (1988). *Self-study processes*. American Council on Education. Newyork Macmillan Publishing Company, 3rd. Edition.
- Melek, M. (2003). Yükseköğretim kurumlarında kalite yönetimi, akreditasyon ve bir vakıf üniversitesinde kalite kontrol aracı olarak öğrenci geribildirimlerinden yararlanmaya yönelik bir araştırma. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Orgun, F. ve ark. (2018) Hemşirelik Eğitiminde Akreditasyon, 5. Ulusal ve 1. Uluslararası Güncel Yaklaşımlar Kongresi, Sözel Bildiri. Sakarya
- Peker, Ö. (1996). Eğitimde kalite ve akreditasyon. *Amme İdaresi Dergisi*, 29(4), 19-32.
- Semerci, Ç. (2017). Akreditasyon algısı (AA) ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 6(3), 1093-1104.
- Semerci, Ç. ve ark. (2021). Akademisyenlerin akreditasyon algılarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi* 9 (1), 1-14.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Ünal, F. ve ark. (2017). Öğretmen Adaylarının Programların Akreditasyonuna İlişkin Algıları. *Uluslararası Öğretmen Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi* (EPDAD, Marmara ve Yıldız Teknik Üniversitesi İş birliğiyle). İstanbul.
- YÖKAK (2020). Akreditasyon Nedir? <https://yokak.gov.tr/akreditasyon-kuruluslari/akreditasyon-kuruluslari-nedir> [Erişim Tarihi: 05.07.2020]